

FOODDELTA ZEELAND
GROEI DOOR
SAMENWERKING

1,7
MILJARD EURO
productiewaarde

15%
WERKGELEGENHEID
in Zeeland

800
MILJOEN EURO
toegevoegde waarde

FOOD IN ZEELAND

Food hoort bij Zeeland. De hele foodketen van uitgangsmaterialen, teelt & houderij, ontwerp & verwerking, retail & horeca en alle bijbehorende dienstverlening kun je in Zeeland vinden. Er is een grote diversiteit aan voeding van zee en van land. Typisch Zeeland.

Food hoort bij ons erfgoed, maar is zeker niet iets van het verleden. De huidige economische waarde is behoorlijk. Er wordt 1,7 miljard euro productiewaarde en 800 miljoen toegevoegde waarde geleverd door de bedrijven, de horeca niet meegerekend. Het betreft hier 15% van de werkgelegenheid in Zeeland.

Om van economisch belang te blijven in een wereld die onze maatschappelijke bijdrage vraagt zullen we actief moeten handelen. En we zijn er van overtuigd dat samenwerking daarbij een sleutelrol speelt.

EEN UITNODIGING TOT SAMENWERKING

Werkt u ook in of met de Zeeuwse keten die we 'food' noemen? In een bedrijf, bij een kennisinstelling, bij een (semi-)overheid of NGO? Dan weet u dat er grote uitdagingen voor ons liggen om die Zeeuwse foodsector aantrekkelijk en gezond te houden. En zo een bijdrage te leveren aan het vestigings- en woonklimaat in de provincie.

We nodigen u uit om samen onder de naam FoodDelta Zeeland die handschoen op te pakken en alle versnipperde initiatieven te verbinden tot een samenhangend Zeeuws programma van vernieuwing en versterking.

Waarom? Omdat we ervan overtuigd zijn dat ondernemingen die kunnen samenwerken de winnaars van de toekomst zijn. En dat verbinding en samenwerking ook u meerwaarde gaat geven door een grotere aantrekkings-, groei- en transitiekracht.

ÉÉN ZEEUWS NETWERK

Er zijn nu zo veel losse initiatieven dat we door de bomen het bos niet meer goed zien en er daardoor veel kracht verloren gaat. Daarom willen we al die activiteiten in samenhang tot elkaar zichtbaar maken en laten zien wat er allemaal gebeurt.

Dit overkoepelende overzicht moet leiden tot betere samenwerking, kennisoverdracht en verdere vernieuwing en versterking. Ook voor innovatiefinanciers is het belangrijk om te zien dat hun geld in samenhang effectief besteed wordt. Daardoor zal de bereidheid tot extra financiering van vernieuwing weer toenemen.

We willen het overkoepelende samenwerkingsverband onder de naam FoodDelta Zeeland vormgeven met alle partijen: grote en kleine bedrijven, kennisinstellingen, (semi-) overheden en NGO's. De behoeften van het Zeeuwse bedrijfsleven staan daarbij centraal.

ONDERNEMINGEN
DIE KUNNEN
SAMENWERKEN
**ZIJN DE
WINNAARS VAN
DE TOEKOMST**

AANTREKKINGSKRACHT

Een aantrekkelijke Zeeuwse foodsector met groei-kracht, daar zetten we ons samen voor in.

AANTREKKINGSKRACHT OP KLANTEN

AANTREKKINGSKRACHT OP MEDEWERKERS

AANTREKKINGSKRACHT OP PARTNERS

AANTREKKINGSKRACHT OP BELANGHEBBENDEN

Dat doen we door de innovatiekracht en de maatschappelijke bijdragen van de Zeeuwse foodsector zichtbaar te maken en samen verdere vernieuwing na te jagen die deze aantrekkingskracht vergroot. Daartoe zullen we een gezamenlijke strategische innovatie-agenda blijven ontwikkelen en uitvoeren. We nodigen daarbij iedereen uit hieraan mee te doen, in regionale samenwerking met elkaar.

STRATEGISCHE BUSINESS PARTNERS

Een groeiend aantal toonaangevende Zeeuwse bedrijven uit de hele foodketen geeft aan de verdere groei van FoodDelta Zeeland actief te willen ondersteunen en stimuleren.

Ook zij zien samenwerking en verbinding als de weg voorwaarts en willen daarbij hun diepe kennis van de sector en hun netwerk van partners inzetten. Op dit moment zijn de onderstaande bedrijven strategisch partner:

ACTION WORKS

KLOOSTERBOER

LMG

AGRIMARKT

KRIJN VERWIJS

RABOBANK

COROOS

LAMB-WESTON MEIJER

**VOGELAAR
VREDEHOF**

FARM PACK

LIMAGRAIN

INNOVATIETHEMA'S MET PRIORITEIT

Volgens de strategische business partners van FoodDelta Zeeland moeten de zeven thema's hiernaast prioriteit krijgen om 'alive and kicking' te blijven.

Deze thema's gaan we de komende jaren oppakken, onderzoeken en uitwerken. Gezamenlijke bewustwording van deze thema's zal gaan leiden tot praktijkgerichte initiatieven die vernieuwing brengen in de Zeeuwse foodsector, ook voor de kleinere bedrijven.

- 1 HET VINDEN EN BINDEN VAN MEDEWERKERS**
Er is grote behoefte aan nieuwe medewerkers met de juiste kennis, vaardigheden en affiniteit.
- 2 DIGITALISERING EN ROBOTISERING**
De verdere implementatie van ICT heeft een grote impact op de werkprocessen en medewerkers, informatieverstrekking en verdienmodellen.
- 3 TOEGEVOEGDE WAARDE UIT KETENKENNIS**
Door meer in ketens te denken kan toegevoegde waarde en de juiste waardering ontstaan voor alle schakels in de keten.
- 4 ALTERNATIEVE EIWITTEN (VAN ZEE EN LAND)**
Duurzame eiwitvoorziening van een groeiende wereldbevolking biedt kansen voor de foodsector.
- 5 DUURZAME WERKPROCESSEN, VERPAKKINGEN EN PRODUCTIEMIDDELEN (INCL. BODEM EN WATER)**
Productie moet gebeuren op manieren die de aarde niet (verder) uitputten of verspillend zijn en de gevolgen van klimaatverandering het hoofd bieden.
- 6 VOEDING EN GEZONDHEID**
De foodsector heeft als maatschappelijke opdracht de consumenten te helpen om de gezondere keuze te kunnen maken.
- 7 BIODIVERSITEIT**
De afnemende biodiversiteit is één van 's werelds grootste bedreigingen. Als 'groene' sector zijn we van biodiversiteit afhankelijk.

ANDERE STRATEGISCHE PARTNERS

Naast grote en kleine bedrijven nodigen we ook kennisinstellingen, (semi-)overheden en NGO's uit om samen te werken aan innovatie.

De provinciale overheid heeft het FoodDelta Zeeland netwerk vanaf het begin gestimuleerd, maar ook met gemeentelijke overheden wordt verbinding gelegd. Een voorbeeld is de gemeente Schouwen-Duiveland die hun 'living lab' kunnen inbrengen in FoodDelta Zeeland.

Van de kennisinstellingen hebben University College Roosevelt, HZ University of Applied Sciences, HAS Hogeschool en Scalda (MBO) aangegeven een actieve bijdrage te willen leveren aan de verdere groei van samenwerking en innovatie in de regio.

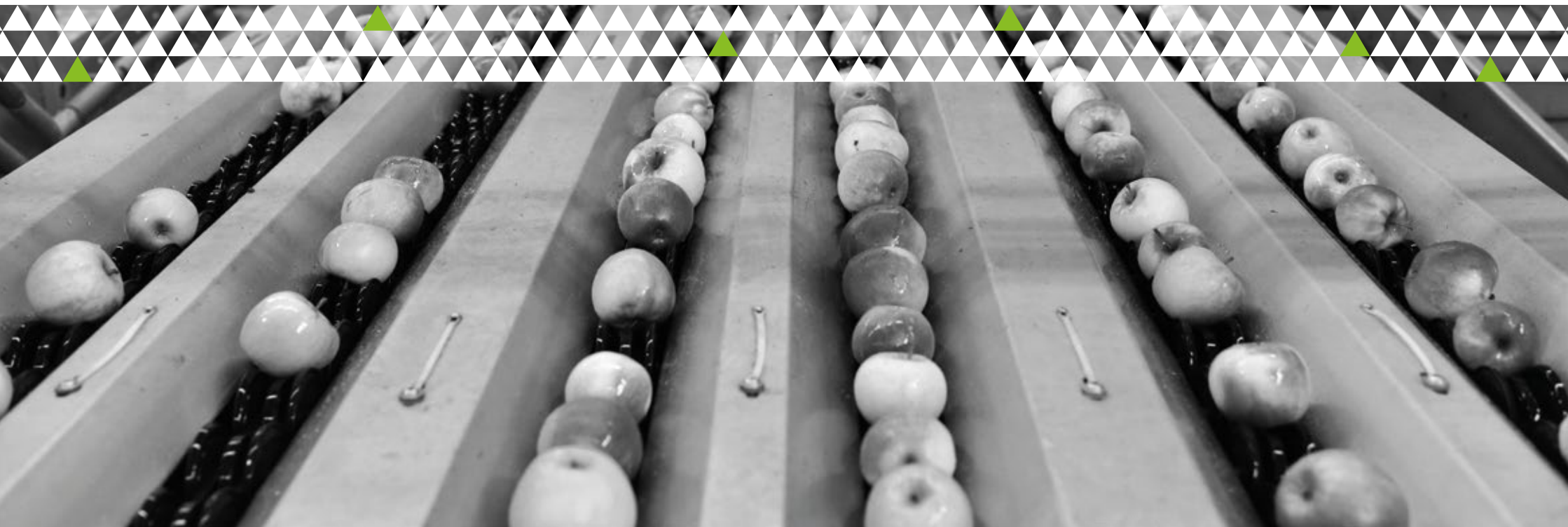
Met scholengroep Pontes (VMBO) vindt ook al intensieve samenwerking plaats op het gebied van Groen Onderwijs.

OP REIS NAAR DE AMBITIE

De komende jaren zullen we FoodDelta Zeeland als overkoepelend samenwerkingsverband en raamwerk voor verbinding laten ontstaan en groeien. Daarbij zullen we ook de nodige relaties op regionaal, nationaal en internationaal niveau versterken en uitbreiden.

We zullen een gezamenlijke innovatie-agenda blijven ontwikkelen vanuit de behoeften van de bedrijven en de thema's op deze agenda met elkaar onderzoeken.

Dit moet resulteren in de uitvoering van diverse projecten op het gebied van zowel technische als sociale innovaties. Door kennisdeling kunnen de deelnemers aan het samenwerkingsverband van elkaar leren.

STRATEGISCHE INITIATIEVEN

Met de volgende meerjarige initiatieven gaan we in 2019 – 2021 onze ambitie waarmaken:

- 1** Doelgerichte uitbreiding van FoodDelta Zeeland als overkoepelend samenwerkingsverband met partners en deelnemers, externe relaties en gezamenlijke aansturing
- 2** Zichtbaar maken van de innovatiekracht van het totale Zeeuwse foodcluster door gerichte communicatieconcepten en -kanalen
- 3** Samen een innovatieprogramma van projecten rondom de gekozen innovatie-thema's ontwikkelen, uitvoeren en implementeren

BUREAU FDZ

De reis naar de ambitie door middel van de strategische initiatieven wordt gekatalyseerd en gefaciliteerd door bureau FDZ. Deze werkorganisatie wordt momenteel gevormd door drie parttime medewerkers:

Johan Dourleijn	managing director
Marijn van Son	project manager
Karin Witkam	event manager

De werkorganisatie wordt aangestuurd door het bestuur van de Stichting FoodDelta Zeeland:

Wilfred van Elzaker	voorzitter	Ad Slabbekoorn	vice-voorzitter
Addy Risseeuw	secretaris	Willem den Ouden	lid
René Ruisaard	penningmeester	Joris Baecke	lid

DOELSTELLINGEN 2019

Concreet willen we dit jaar per strategisch initiatief het volgende gerealiseerd hebben:

1. SAMENWERKINGSVERBAND

- Een multidisciplinaire klankbordgroep gestart
- Bestaande initiatieven in beeld en verbonden
- 20 strategische partners en 150 deelnemers
- 2 netwerkbijeenkomsten gehouden

2. ZICHTBAARHEID

- Een merk- en communicatiestrategie beschikbaar
- Vernieuwd communicatieplatform beschikbaar
- De eerste content gerealiseerd
- Dutch/Zeeuwse AgriFood Week gerealiseerd
- Minstens 1 beurs of conferentie gerealiseerd

3. INNOVATIEPROGRAMMA

Bureau FDZ katalyseert, faciliteert en/of helpt bij de uitvoering van projecten gerelateerd aan de gekozen innovatiethema's. De projecten hiernaast zijn op dit moment in beeld.

HET VINDEN EN BINDEN VAN MEDEWERKERS

- **Project Groen Onderwijs (VMBO/MBO)** loopt *Onderwijsvernieuwing met aansluiting op bedrijfsleven en innovatie-omgevingen.*
- **Project Basisopleiding Foodoperator** gestart *Intensieve samenwerking van bedrijven om medewerkers just in time de juiste basisopleiding aan te kunnen bieden.*
- **Project HZ Food** gestart *Regionaal cross-over HBO-onderwijs met meerwaarde voor de foodketen. Ook aansluiting bij project Groen Onderwijs.*
- **Pilot UCR Engineering** gestart *Aanvulling van het Liberal Arts & Sciences curriculum van University College Roosevelt.*

DIGITALISERING EN ROBOTISERING

- **Project Blockchaintechnologie** gestart *Haalbaarheidsonderzoek naar het gebruik van deze vorm van informatie-uitwisseling om meerwaarde in de keten te vangen.*

TOEGEVOEGDE WAARDE UIT KETENKENNIS

- **Project Slimme Ketensamenwerking** gestart *Haalbaarheidsonderzoek naar welke keteninformatie in de foodketen tot welke toegevoegde waarde zou leiden.*
- **Project Meerwaarde door Korte Ketens** gestart

Het zoeken naar met name logistieke oplossingen om lokaal geteelde producten naar de lokale afnemer te brengen.

ALTERNATIEVE EIWITTEN

- **Project Zeeland Bonenland** gestart *Onderzoeken van de mogelijkheden om door nieuwe verwerking de bonenteelt in Zeeland te laten groeien.*

DUURZAME WERKPROCESSEN, VERPAKKINGEN EN PRODUCTIEMIDDELEN (INCL. BODEM EN WATER)

- **Living lab Zoete, Zilte en Zoute Teelten** opgeschaald en verbonden *Deze innovatieruimte wordt als voorbeeld en prototype gebruikt om ook andere thema's op deze manier aan te vliegen.*
- **Project Minder Verspilling** gestart *Vanuit een themabijeenkomst wordt een nader te bepalen innovatieproject gestart om hier een bijdrage te leveren.*

VOEDING EN GEZONDHEID

- **De Vitale Revolutie** ondersteund met food *Bij meerdere afnemers van dit programma wordt een concrete bijdrage door aandacht voor gezonde voeding geleverd.*

U WORDT UITGENODIGD

Alleen samen kunnen we FoodDelta Zeeland als een samenhangend en samenwerkend geheel tot stand brengen. Doet u ook mee?

U kunt meedoen als strategische partner of als deelnemer. Als bedrijf, als kennisinstelling, als (semi-)overheid of als NGO. Samen zorgen we voor een programma met toegevoegde waarde waar het hele Zeeuwse foodcluster wel bij vaart en u zelf ook de vruchten van plukt.

De dingen die u doet leveren een bijdrage aan de innovatiekracht en het overkoepelende beeld dat we graag naar buiten willen brengen.

Samen kunnen we de aantrekkingskracht en de groeikracht van de Zeeuwse foodsector - en dus ook van uw onderneming - vergroten.

FOODDELTA ZEELAND

GROEI DOOR SAMENWERKING

